

**A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSÉGÉ
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.**

Indílt BÉTSBŐL Kedden 24. Januáriusban 1792.

Belső elegyes Tudósítatok.

Hogy a' Porta, és Muszka között, a' békeség tökéletességre ment, a' bizonyos. — Most Bétsben az Orosz Követ, 's más Görögök Templomaiban-is a' *Te Deum* el-énekeltetett. — Az A. Belgiumba ki-rendelt seregekről azt mondják, hogy parantsolatot vettenekevőlna a' hátra maradásra. — — Lengyel Ország 50-ezer Muszka fegyveresekről ottan ottan félelmes álmokat lát, és három holnap alatt mi-is mást hallunk. — — Egész Német Országból ki-tiltattak a' ki szökött Frantziák, és Királyi Hertzegeknek-is fegyveres népet itten tartani meg-tiltaltatott; a' honnan láthatni, hogy Frantzia Ország-is minden órán más hurra vétetik, és akár hogy 's mint, de a' tsendeségnek egész Európában helyre kellett állani.

Generál Major (Magyar Nemes) *Kürtý* Ut meg-hólt Belgiumban.

Ó Felsége még e' következendő Gymnáziumoknál is méltóztatott a' Magyar Litteraturájának Professorait rendelni, úgy mint: Lötsein Ujhellyi *Dayka* Gábor Urat, *Besztercze-Bánnán*, és *Ujj-Vidéken* pedig *Gábor* Ferentz, és *Fünták* Mátyás Urakat. — Szerentsés a' Lötsei Gymnázium egy olly nagy Reménységű Tagra tévén *Dayka* Urban szert, ki noha életének most jár 23-dik esztendőjében, még-is azon kívül, hogy a' Tudományoknak majd minden nemeiben, 's kivált a' szép mesterségekben igen jártos, a' Magyar, Deák, Görög, Német, Frantzia, Anglus, Olasz, Zsidó nyelveket csak nem a' lehető tökéletességre vitte, és az jót esmerők a' kegyelem' talentomait láttatnak benne bámulni.

Egy Afzszonyt temettek-el nem régiben *Lemberg* Városában (*Gállitziában*), a' ki, minckelötte valósággal ki-ment volna a' lélek belöle, olly ájulásba esett két rendben, hogy mindének meghóltának gondolták. Az első el-ájulása után, mivel egészen meg-merevedett, 's öt órákig leg-kisfebb jeleit se adta életének: meg-mosták, 's fel-öltöztették, mint szokás a' halottakkal tselekedni. A' Férje, éppen az Afztaloshoz akart már menni, koporsót tsináltatni: hát a' hóltának vélt Afzszony, a' mint az ágyon feküdt volna, egygyet fordúl, 's fordúlattában le-esik az ágyról. Csak el-íszonyodtak ezen látásra, a' jelen-lévők; fel-vették a' szegény beteget a' földről, 's frissítő eszközökkel jártak körülötte. Ébren is vólt az Afzszony más napig; hanem akkor ismét újj ájulásba esett, melly mivel az elsőnél tovább tartott: bé-is tették vólt már ekkor a' koporsóba. Egyszer megént eleve-
nedni kezd az Afzszony, 's hogy dörgölték a' testét, egészen fel-is eszmélődött. Midőn harmadik ízben meg-szünt élni, ekkor is csak ájúltanak gondolták már: a' két előbbeni történetek után: azért is három egész napokig tartották, és minden eleven-
tő

tő eszközöket el-követtek körülötte; de többé csak ugyan vizsgálta nem hozhatták az életre.

Tsarnovitz 14-dik Jan. 1792. — „*Im ez az Ujság Moldovában*: — A' *Jassiban* tartatott *Congressusnak* már vége szakadott, és a' békesség a' *Muzkák* és a' *Porta* között tökéletességre ment, még pedig a' *Muzka Birodalomnak* nagy hasznával. Mindazáltal a' *Punctumok*at még nem tették annyira közönségesé, hogy velek mint meghatározott igazsággal izogálhatnék. Ezen környülállás okozta, hogy a' *Kotzim Várában* volt *Magyar Gárnizon Batalion* parantsolatot kapott, 28 dik psón is kiindulni, melly hír a' *Tsászár Húszár Regementjével* is közöltetett, és ugy láttzik, hogy a' *Rója* minél hamarább ismét *Török* kézre birik; az honnan a' *Tsászári Széna* éjjel nappal takarittatik által *Bukovinába*; és *Kotyavetyéltetik* a' *Kereskedők* között. *Gróf Pototzky*, a' ki már jó időtől fogva *Jászban* múlat, ezen hónapnak elejével vévé a' *Lengyel Státusnak* parantsolatját, hogy *Jószágának* el-vesztése alatt haza térne, azt felelé vizsgálta: *Társék* a' *Respublikának* *Jószágomat* el-foglalni, azért én haza nem térek, sem a' *Constitutziokba* még nem egyezek. Tudván hogy leszen olyan ember a' ki az én jószágaimat vizont által fogja nékem adni., — Hogy *Pestis* volna a' *Dunán* innen nem igaz, mind azáltal *Barleud* körül *Moldovában* napkelet felől való részében uralkodik valami ragadó nyavallya, mellyből sokan *Pestisi* következéseket vonnak ki, erre nézvé olly parantsolatot vettünk a' *Generál Commandótól*, hogy a' *Contumácz-házak*, és ujjak is épittesenek, e' mellett pedig az által-jövő *Kereskedők* a' *Izéleken* lévő *Chirurgusok* által szorgalmason meg-visgáltassanak.,

A' közönséges dolgok' folytatásában minden meg-történhető vizsgálta-éléseknek el-hárítására, és az által mind a' közönséges, mind a' magányos

ügyeknek rendes, és halasztás nélkül léendő folyamatjára nézve, Alatt-valóji eránt buzgó atyai szívetétől indittatván, ő Felsége e' következendő Kabinéti parantsolatot méltóztatott minden Udvari, és Hazai Kormányfzékekhez e' hónap' 1. napján kegyelmelsen botsítani.

1.) Valamint az Udvari, ugy az Ország-béli Kormányfzékeknel, a' folyó (currens) munkákat ki-vévén, semmi ollyatén rendelések ki-ne-adattasának, mellyek a' Tanátsban elébb nem jelentettek, 's meg nem vizsgálattak. Következésképpen ez után el-maradnak a' Tanátsban nem jelentett tárgyakat illető Praesidiális Irások, avagy Noták, azt az egyetlen esetet ki-vévén, hogy ha ő Felsége egy, vagy más dolog felől, egyedül az Elöl-ülönök vélekedését kívánná hallani, és azt világosan parantsolná; avagy ha olly eset adná magát magát elő, mellynek a' dolog' nyomossága miatt titkólsan kellene végződni.

2.) Az ő Felsége eléibe menendő Jelentéseknek szóról szóra el-kell a' Tanátsban olvastatni. 's a' Referens' vélekedésében változást tenni nem szabad, hanem az az ellen lévő okoknak, ugyan azon Tanátsosoknak kik erre vagy amarra hajlottak különös meg-nevezésével fel-kell jegyeztetni; Az elől-ülönök szabad mindég a' maga vélekedését különösen a' Jelentésbe bé-iktatni.

3.) Minden Resolutziok, avagy ő Felsége kézi-irásai, mellyekben valóságosan nints ki-téve; hogy magát a' Praesest illetik, ugyan az' nap', a' mellyen az Udvari Tanátshoz érkeznek, a' Királyi Resolutziók gyűjteményes Könyvébe iktattatásának, 's a' le-érkezés napja-is különösen fel-jegyeztessék.

4.) Valamint az Elöl-ülönök mind azon tárgyak, a' mellyek a' Tanátsban fognak elő-fordulni, különös lajstromban adattatnak-bé, szinte ugy kell minden Tanátsosnak az általa elő-adandó tárgyról hasonló lajstromot a' Tifzt-viselők által készí-

szittetni, azt a Tanácsos maga neve alól-írásával minden fogvatkozások el-kerülése végett meg-jel-levén. Ezen lajstrom egyik felén röviden fel-kell iratni, mi lett legyen minden állapotra a végezés a Tanácsban; az olly dolgokban, mellyek az al-sobb Kormány-székekhez, vagy Tíztségekhez né-melly kétségek meg-fejtése végett mennek, időt kell rendelni, mellyen túl a kívánt tudósításnak haladai nem szabad, a melly határozó időt szük-séges a lajstromban-is fel jegyezni. A más Udva-ri Tanácsokhoz tudósítás, vagy kérdés meg-fejtése végett menendő Jelentések kelésének, 's el-küldé-sének napjait kell mindég meg-jegyezni.

5.) E' szerint kell minden Országi, Kormány-székhez vagy más Tíztségekhez menendő Rendelések kelése, és el-küldése napját-is a lajstromban fel-írni.

6.) Magának a Referensnek gondjának kell arra lenni, hogy az el-küldés annak idején meg-es-sen, mivel néki, mint az igazgató Tanács Tagjá-nak arra vigyázni szükséges, hogy a' dolgok ren-dessen, és halasztás nélkül folyanak, és a' közön-séges szolgálat elő-mozdítását szíven viselni, kö-telessége.

7.) A' tehat e'-képpen el-készült minden Refe-rens' különös lajstromát a' Tanács-ülés után másod-napra ő Felsőségének elcibe kell terjeszteti, hogy ő Felsőge az után azt, a' mi még szükséges maga vé-gezhesse, vagy a' környülállásokhoz képest a' dol-goknak folyamatjait el-igazithassa.

8.) Ez a' kegyelmes Rendelés fog minden Or-szági belső Kormány-székeknél tellyelítetteti, 's a' Kormány-széki Tanácsosok a' magok, nevek alól-írásával meg-erősített Lajstromaikat a' Tanács tartás után leg-felnyebb két nap múlva az Udvari Cancelláriákra, 's onnan ezek ő Felsőségének elcibe tartoznak küldeni.

9.) Mivel pedig az Udvari Cancellária az al-Kormány-székeknek minden-napi tetteiket láthatja
 az

az illy lajstromokból, 's azok szerint tudhatja mit legyen a' köz haszonnak elő-mozdítására szükséges rendelni, sürgetni, azért különöffen tartozik arra figyelmeznii, hogy az olly Tifztségektől melyeknek valamelly tárgy eránt tudósításaikat várja, a' kívánt jelentések jókor fel-küldettségének, vagy a' fel-küldés' meg-határozott idejének el-telésével, a' tudósítással tartozó Tifztséget köteleltségeik szabott rövid idő alatt tellyesítésére emlékeztetse, egyzfersmind a' halasztás' okait-is meg-kérdezyen, 's a' *suspensióval* fenyegetvén azt, ki minde a' dolog hátráltatott; hogy ha pedig ez a' fenyegetés sem használna, 's a' szabott idő hatástan telne-el, úgy a' restelkedők tüstént fizetésektől, 's hivataljoktól tiltatsanak el; és azok kik harmadszor is ily képen vétének köteleltségeik ellen, mint minden hazai szolgálatokra alkalmatlanak botsáttatsanak-el hivataljaikból. — A' folyó (current) munkákránt más kegyelmes Királyi Rendelés érkezett a' Felségétől minden Udvari Kormány-székekhez, melyet a' Kurir következő Levelében fog tenni közönségessé.

Erdély és Magyar Országai Tudósítások.

Temesvárról Dec. 29-dikén 1791. — „ Erdélyen és Magyar Országán keresztül következő helyeken ment, mégyen és mulat a' Bétsbe szándékozó Török Követ 112-tód magával: — Dec. 23-dikán, a' *Veres-toronynál* lévő Kontumázt-Házban hált; 24-dikén *Szebenben*, a' hol töltötte Decembernek 25, 26, 27, és 28-dik napjait-is. Ma, az az, Dec. 29-dikén, *Szerdahellyen* hál; 30-dikán *Szász-Sebesen*; 31-dikén *Szász-Városon*, a' hol az ujj elz-tendő' első napját-is fogja tölteni. Jan. 2-dikán *Déván*, 3-dikán *Dobrán*. — Jan. 4-dikére, a' *Bánátsba* jó által, 's meg-hal *Karaszován*; ugyan ott napol 5-dikén-is. 6-dikán *Boszurban* hál, 7-dikén *Lugoson*, 8-dikán *Szinerfzegea*, 9-dikén *Tömösvárait*, a' „

a' hól, a' mint hallyuk, két napokát fog tölteni. 12-diken, *Kis-Betskerekon* leszlz a' hálóza; 13-dikán *Csataton*, 14-diken *Komlóson*, a' hol marad 15-dikén-is. 16-dikán *Mokrinban* hál; 17-dikén *Kis Kanisán*. 18-dikán ki-érvén a' *Bándtóból*, a' *Bátszáságnak* vezzi útját, 's meg-hál *Szabathán* (*Sz. Márián Theresiánopolis*). Itt tölti a' más napot-is. 20-dikán, *Mélyhátton* hál; 21-diken *Halason*; 22-diken *Vadkerten*; 23-dikán-is ott múlat. 24-dikén *Isáhiban*; 25-diken *Szabadszálláson*; 26-dikán *Sz. Miklóson*. Más nap-is ott múlat. 28-dikán *Lutzházán*; 29-dikén *Soroksáron*; 30-dikán *Pestre* érkezik. Ott, és *Budán* szándékozik tölteni Jan. 31-dik, és Febr. első napját. Febr. 2-dikán *Vörösmárrz* megy hálviz; 3-dikán *Dorogra*; 4-dikén *Nefzmélyre*; 5-dikén *Nyerges Ufaluba*; 6-dikán *Komáromba*; 7-dikén *Gönyűre*; 8-dikán *Györbe*. Ott múlat 9-diken-is. 10-dikén *O Váratt* hál; 11-diken pedig *Zoradorfon* (*Csunon*) hál. 12-diken, *Angliának Brugg* nevű Városában; 13-dikán *Schwecheton*, a' honnan 16-dikán megy bé *Bétsbe*.

Szept. 10. Dec. — Itt a' Vékony Szabókkal egy tzéhba lévő Szür-Szabók Proceszust indittának Dec. 26-dikán az elsők ellen azért, hogy amazok az ingeken sabodlit kezdettenek viselni. A' per harmad napokig halzon nélkült folyt; mivel semmi nyoma sem tanáltatik az Artikulusokban a' sabodli iránt való Szabadságnak. Egy Kis Szabó, az egyik rend béli mester-legények prokátora, faktzióra vezzi a' dolgot, és ezt sugja a' Tzéh mester fülébe, hogy igyak le a' másik félnek a' Prokátort, mert külömben semmire sem mehetnének véle. A' másik fél ezt éltze vévén, ez-is a' Kis Szabónak le-ivásán mesterkedik vala. — Végre tsak ugyan el-válának a' Szür Szabók a' Vékony Szabóktól, és magoknak nij Tzéhöt formálának. — Az egész Per ugy írtatik, hogy a' Tzéhoknak Erdélyi és Magyar Országi régi böldög Szokása szerint, tsupa poléározás között folyt-le.

Szomorú meg-illetődéssel értjük a' Pesti Deák Ujjság' Ki-adójának e' hónapnak 7-dikén közönségsé tett jelentéséből, hogy hazafiúi buzgósággal tellyes munkájának folytatását, szükséges fedelem nélkül szükölködvén, a' magokat még ez után jelentendő Elő-fizetőknek számoktól kénytelenítettik fel-függeszteni. Ez a' Hazánk' Anya-Várofsában költ munka, a' mint tudni-való a' leg-ékeesebb beszéd mellett bir mind azon tulajdoságokkal, mellyek a' hasonló irásokat, nem tsak a' belső, hanem külső nemzeti Olvasók között-is betsefekké tehetik. Ez az az egyetlen egy Hazánkfiától irattott munka, mellyet nem tsak a' Magyarok, hanem idegen Nemzetek-is olvashatnak időről időre. Ez írta Hazánknek ideje-béli történeteit olly nyelven, mellyet az egész tudós Világ ért, és a' mint bizonyosan tudjuk, Európának majd minden nevezetesebb Várofsaiban Olvasókat találván az Idegenektől talán több segítségét nyert, mint tulajdon Hazafi Társaitól. Ez volt Hazánk' Törvényeinek, nemzeti különös tulajdonságainak az Idegeneknél Közben-járója, védelmezője minden ollyatén esetekben, midőn némely alacsony Lelkek irigységből, 's tudatlanságból Nemzetünket vadnak, Királyai eránt hűségtelennek, 's ki-tudja minek nem kiáltották. Az idegen Irók, ujjságok' Ki-adóji gyakran, igen gyakran szollnak Hazánk'ról, 's kivált Törvényeinkről, Polgári alkotványunkról, és a' mit szollnak, azt vagy merő bal-vélekedésből, vagy némely tulajdon kebelünkben jhizlalt apró Lelkek' hamis árulkodó tudósításaikból veszik. Midőn az ilyenek történnek, nints ki' tsak egy szót szólljon-is Nemzetünk mellett. Ennsa végig bár kitsoda a' Pesti Deák Ujjságokat kezdetektől fogva mind végig, hányszor fogja látni, hogy annak érdemes Irója a' leg-nagyobb hazafisággal, a' leg helyesebb ellenvetésekkel tsáfolta-meg Nemzetünk' bestelenítőjé. Ha számtalan érdemeit el-halगतván, tsak ezt az egyetlen tekintjük - is, vallyon nem méltán kérhetjük

jük - é azokat, kiknek az illy hasznos igyekezetet elő-mozdítani köteleiségek, 's ahoz tehetségek - is vagyon, hogy Hazánk' 's Nemzetünk' kedvéért ébredjenek-fel, 's akkor midőn a' szükségtelenségnek Támogatóji, segítsék inkább azt, a' mi nélkül el-lenni, kivált a' mostani környül-állások között egészsz Nemzetünknek kárára váll. Midőn Anyai nyelvünket szér felett-is igyekszünk tsinofítani, terjesztetni, emlékezzünk-meg arról, hogy tsak későre, vagy soha sem érhetjük - el azt a' fzerentsét, hogy minden más Europai Nemzetek előtt érthetetlen nyelvünkön az idegen Tudósokkal szollhassunk. Nints köztünk 's közöttök más lántz, egyedül a' már annyi századoktól Hazánkban virágzó tudósi nyelv. Ezen esmérhetjük inkább magunkat, ezen hirdethetjük anyai nyelvünkön irtt munkáinkat, ezen szállhatunk szembe Rágalmazóinkkal. Ez a' tzielja a' Pesti Deák Ujjságnak, mellynek Ki-adója anyai nyelvünkön szinte olly ékészen szolt már egy közre került munkájában, mint a' Déákon, 's szöllhatna-is, ha tzielját, mellyet minden jó Hazafi tartozik elő mozdítani, mellyet tetemes kárával-is oly régen keres, az anyai nyelvenjel - érhetné. — — Minthogy pedig a' sokszor említett Deák Ujjságnak érdemes Irója igiri, hogy ha a' nyomtatás, és Posta költségeket Olvasóitól meg-nyerheti, tovább-is fogja follytatni köz hasznú munkáját, a' Kurir maga részéről is a' hazafiúi szeretetre kényszeríti Olvasóit hogy annak elő-segállését szívekrefelvegyék. Meg-mérdeli ez a' Deák Ujjság, hogy ugyanint némelly idegen hetes Irások az Europai fejedelmektől bőv summákkal segítettnek, Nemzetünköt minden ki-telhető fejedelmet nyerjen, 's néhány hazánkfijai példájok szérint nem tsak a' szükön meg-határozott bérrel, hanem azon fellyül-is jutalmát vehesse, egyedül a' Nemzet' hírének az idegenek előtt terjesztésére való törekedésének,

Külső Országi Tadofitások.

Avnioból ismét szomorú hireink érkezének. Az oltalom és jó rend fenn-tartása végett ide bé-szállott Frantzia Nemzeti Sergek, a' fogságban lévőket minden meg-ítéltetés előtt öfzsze-öldökölték, és a' mint mondják, tsak négyet hagytanak-meg közzüllök életben, az után a' Tanáts házat fel-tör-yén az Arkhivum béli drága irásoknak 6 *Litrdokon* mérték fonttyát, és meg-betsülhetetlen károkat tet-tenek sokaknak ez által. — A' mostani revoluzios Patriotáknak nagy gondjok kezdett ezeken az ide-gen Országokon, az Arkhivum-béli papirofsakra lenni. A' Brábántziaiak-is a' miatt vagynak a' Ts. Királyi Fiskus előtt mind máig szám adás alatt, hogy ök-is jól el-tettenek némelly papirofsakat láb aloll.

A' Frantzia Királynak az ő 1200 fejekből álló ujj Testörzöi már télzik a' szolgálatot körülette. Minden napokon 300-an rukkálnak-bé a' szolgálatra. — 4 száznak Párisban, 4 száznak *Versáliában* — 4 száznak pedig *Compiègneban*, Párishoz 18 órányira vagyon szállása, melly az előbbi Frantzia Királyoknak kedves vadászó helyek szokott vala lenni.

Januariusnak el-telék 15-dike a' nélkül, hogy a' Frantzia és Tréviri határookban kezdődnének a' Batáliák. Azt mondják, hogy nintsen kedve General *Luknernek* a' Tavaszig Feldmarschall *Benderrel* tsatázni, a' mellynek egyebütt lehet az oka, nem ott, hogy a' Nemzeti-gyűlés a' Tavaszt Jan. 15-dikére nem tehette volna. — Egy ez, hogy az Országból még máig sem szünt-meg teméntelen sok nép ki-takarodni. Nem rég az ideje, hogy egyfzeriben 4 Regimentek hagyák oda a' Nemzeti táborn, ha hihetünk némelly hiteles Német tudósítóknak. — Más az, hogy tsak ugyan láttya azt a' Nemzeti-gyűlés, hogy nem egézfzen kélzületlenek, és legit-tség nélkül valók a' Német Fejedelmek-is. — *Condé Ettenhámban* tsak 6 órányira vagyon Strafsburgtól
4 ezered

4 ezred magával; még pedig nem minden katonai mozdulások nélkül. A' Strászburgiak már a' hida-
kat is el-rontották a' felöll, a' mely felöll ötet len-
ni tudják. — Az egész dolognak a' fogja végső
formáját meg-adni, ha valahogy magok a' Fran-
tziák nem zabolázhatván indulatyaikat réa' tanál-
nak ütni valamellyikre a' Német Sergek közzül;
mert egyéb aránt még eddig minden környül-állá-
sok tsak azt mutattyák, mintha a' külső Hatalmas-
ságoknak minden kélzületeik tsak arra tzeloznának,
hogy a' Frantzia Nemzet meg rettenvén, és a' lok
belső zenebonát meg-unván, botsátkozzék békésé-
ges egvezésre a' künn-vándorló Frantzia Printzek-
kel. Mi helyvest a' Frantzia Nemzet ezen egyezés-
hez való kezdést a' háborunál előbb betsüllené, már
ezen egyezésre természet[szerint a' Romai sz. Szék is
a' maga *Aveniohoz* való julsával, némellyik Német
Fejedelem a' *Vesifilliai* békéségen fundált, de az
ujj Frantzia Constitutzió által el-vezített birtokai-
val elő fogna állani — 's meg-történhetnék, hogy
ezen az egy úton még meg-tartathatnék a' jó bé-
késég.

Egy *Koblentzi* e. h. 12-dikén költ tudósittás is
ezt erősiiti, hogy a' külső Hatalmaságok minden
fegyveres crejekkel, mellyeket Frantzia Ország el-
len meg-mozdítottanak, azt akarják tsak véghez
vinni, hogy a' Frantzia Királyt és Nemzeti-gyűlést
a' Printzekkel öszve békéltethesék. Ha ebből a'
békéségből semmi sem lehetne, azt mondják, hogy
a' Prulzfus Tartományokba fogának a' ki-ván-
dorlott Frantziák által küldözödni, míg a' dolog-
nak végső ki-menetele el-válnék.

Már a' Tréviri Válofztó Papi Fejedelemnek föl-
dére réa' ütni nintsen oka a' Frantziáknak; mert
már itt-is minden felé fegyver nélkül útoznak a' ki
vándorlottak, hanem az a' nevezetes, hogy egy
helyséből másba szekereken vilzik utánnok a' fegy-
vert, melyhez nem nagy dolog léssen hozzá nyúlai,
ha a' szükség kívánni fogja — A' *Hollándiai* Hely-
tartó Hertzeg-is azt mondatik ajánlottnak lenni a'
Frantzia

Frantzia Printzeknek, hogy a' maga Német örökségeibe jó szízzel látta a' ki-vándorlott Frantziákat.

Már most a' Spanyol Udvar-is ki-nyilatkoztatá azon fundamentomát, mely szerint Frantzia Ország ellen magában fegyvert fogni el-tökéllette. — „Egy Printz *Condé*, ama nevezetes szent *Liga*, (*Ligue*) idejében a' 16-dik Században el-hagyván Frantzia Országot, a' Spanyolokhoz ment vala által. A' Spanyolok és Frantziák között 1659-ben kötött *Pyrenéumi* békeségben az után meghatározott vala, hogy a' nevezett Printz *Condé* viszá menyen Frantzia Országba, és *Clermont en Beauvois* nevű Tartományt familiájához tartozó örökös *Feudum* képpen tartsa-meg. A' Nemzeti-gyűlés, valamint minden Feudumokat, így szintén *Condé*-nak-is ezen Feudumát el-törölte, és az örökséget Nemzeti örökséggé formálta., — Azt kívánva tehát a' Spanyol Király, hogy a' Frantziáknak Kilya ezen örökséget a' *Condé* maradékainak a' *Pyrenéumi Trakta* szerint adja viszá, külömben ezen familia jussát fegyverrel oltalmazni kéntelenítettü fog. — A' Spanyol Királynak ezen dolog iránt tettett jelentését a' Nemzeti-gyűlés fel-olvastatván — ad Acta — a' Feudumoknak örökös régi rózsdás fegyveres házába le-tétette. Mi módon fogja pedig a' Spanyol Király a' Printz *Condé* jussát tovább oltalmazni, meg-látjuk a' Tavaszon.

Most Frantzia Ország abban az állapotban vagon, mellyben nem tudja régi szövetségesséi közül mellyikbe bizzék, vagy a' Külső Hatalmaságok közül mellyikkel kölön uj szövetséget. Előfordult pedig már közelebbről ennek meghatározása-is, és a' dolognak meg- vizsgálása az erre ügyelő *Commissiora* bizattatott. — Nem ok nélkül tartanak fokon attól, hogy ha a' Pruszus Király az Orosz Császárnétól meg-nyerhetné azt, hogy a' Lengyel Királyságra menendő Saxoniai Vál. Fejedelemnek egyetlen egy Leányát egyik Fijának ad-hassa feleségül, és az Orosz Udvarral szövetségre tanálna

tanálna lépni, mellynek véghez vitelére már Gen. *Bischofszverdert* Pétersburg felé útnak is mondatik készíteni: így tehát Aulriának Frantzia Országgal igen bajoss lenne ismét öfzfze nem szövötközni.

Az a' hir leg-alább igen sebescsen kezd szárnyálni, hogy az Orosz Tsáizárné 50-ezer főből álló Serget igyekezik minden órán Lengyel Országgra bé szállítani. — A' fellyebb való *trakták* alkalmatosságával egy punktumot gárántérozott vólt az Orosz Tsáizárné, melly szerint Lengyeltsak füületésü személynek lehetne a' Királyi székre emeltetni. Ez-is egy okot adhat a' Tsáizárnénak, hogy magát a' Lengyelek dolgába elegyítse.

A' Svédok Királya, a' tegnapi napra, u. m. a' folyó hónapnak 23-dikára hívta öfzve a' maga Orzága-béli 4 rend-béli u. m. *Pap, Nemes, Polgár és Paraszt Statusokat*, melly utolsó nevezet ha valakinek igen szembe tünönék tétzenék lenni, jegyezze-meg, hogy Svéd Orzágnak Constituziója szerint a' Parasztság-is Státust formál. — *Geste* nevü Városhoz nem meszfze, melyben ezen Gyülés tartattatik, egy meg-lehetős fegyveres Serget-is szállított III-dik *Gustavus* táborba. Egyéb Politziai jó rendelések-is tétettenek minden felé szerte-széllyel az Országban. Minden Polgári és Katona tilztek parantsolatot vettének, hogy ha mindjárt Familiájok fejei lennének-is, ezen Gyülésre ne fárodjanak, hanem a' jó rendre való vigyázat kedvéért az egész Diéta alatt hivataljoknak helyén maradjanak. — Ezen nagy Királynak még bizonyoson jó emlékezetében vagynak a' maga Elejtitől tartatott Diéták.

Tudófitások.

A' melly Magyar Könyv, már jó-minap, a' Magyar Kirirban, ilyen név alatt: *Él-jedezett Titok, vagy maga-ki nyilatkoztatása egy olyan tanult Ifjúnak, a' ki sokáig igyekezett rajta, hogy Trajmauerer*

[Faint horizontal line of text]

[Faint horizontal line of text]

[Faint horizontal line of text]

BCU Cluj / Central University Library Cluj

[Faint horizontal line of text]

[Faint horizontal line of text]

[Faint horizontal line of text]

[Faint horizontal line of text]

Tudófitás:

Két szarvasabb libát tapasztal minden ki-nyílt szemű emberséges ember Nemzetem ifjúságának nevelésében. Az edgyik ez rövideden, hogy az én fegyverre születtett, és a' hadi virtusokban magát örökké más Nemzetek felett meg - különböztetett Magyar véreim között igen ritkán vívzi valaki a' maga fiát azért az Oskolába, hogy abból Oberstet, Kapitányt, vagy Generált neveljen — hogy abból a' Hazában egy szemes és szorgalmatos Kalmárt, Kereskedőt képzítsen; hanem ezekből minnyáján Papokat, Prédikátorokat, Barátokat, Mestereket kívánnak a' mi Szülőink nevelni — még a' Nemesi Rendnek-is nagyobb része csak Pátvaristát, Kautzellistát, Papot, és V. Szolgabíró. *Pindantz* Minisierségre, Personalisi Rangra, Udvari Tanácsos méltóságra talám gondolkozni sem mér edgyik-is a' maga gyermekével, holott ezek a' méltóságok-is, egy jobb Oskolai neveléssel 's tanulással sokakkal közök lehetnének. Tsudálkozunk e' hát? hogy sok fő Familiájinknak Hazi *Pindantzok* döledez, hogy Sergeinknél sok más Nemzetbéli Érd. Tisztek találattanak — hogy az egész a' Magyar Hazában más Nemzetbéliék a' nagy erzfényü Kereskedők, Kalmárok? 's irigykedhetünk-e ezekre? Nints okunk rá, hanem ez után Oskoláinkat, nevelésünket igazítsuk, 's hibás gondolkozásunkat jobbitsuk.

Rimafkömbatból azt írja egy Magyar Kereskedő Ur nekem: „Tellyes szándékom volt hogy ma-
gam-

gamhoz Kalmárság tanulásra Magyar ifjakat szerzek, hogy ez által is a' született Magyar Bólto Kereskedők, kik Országunkban kevesen vagynak, szaporodjanak. Irtam is ez eránt egy néhány Városokba, de mind ez ideig edgyet sem kaphattam Magyarot, csak e' lévén a' felelet, hogy sok pénz és bajjal járó Hivatal — noha valahány betsületes gazdag Kereskedőket tudunk *Kafán, Posten, Porsonyba* 's másutt; azoknak eleinten éppen semmijek se vólt, 's okos szorgalmatosságok után birnak annyi ezerekkel. — Most ujra szükségé vagyon ezen betsületes Kereskedő Kalmár Urnak 2 tanuló ifjakra; ha tehát valamely betsületes Magyar embernek olyan Fia vólna, a' ki Németül is tud beszélni és irni; és szándékoznék gyermekét ezen Hivatalra adni, jelentse magát *Hima-Szombathban Szombati Sámuel* Kereskedő Urnál. Ne féljen a' sok költség től; mert a' kinek semmije liats, soha sem költ a' fokot. Itt az ifjú mindent tanulhat, ha jó és szorgalmas; idővel akármellyik Városban *Conditot* kaphat, és Kereskedővé lehet, magának 's Hazájának nagy hasznára. — Rozsíz vélekedésü Szülék, legyen már eszetek valahára!!

A' *Kéméndi Posta-Statio*, melly *Buddtól* 3 dik és *Esztergom* Vármezyében vagyon, *Bánya Város, Nyitra* és *Nagyfombat* felé viszen, minden némi hozzá tartozóival, földjeivel, rétjeivel, szöllőivel, és Kertjeivel minden órán el-adó; azért a' kiknek kedvek vagyon meg-vételéhez, jelentsék magokat Kéménden a' Posta-mester Urnál. Kéménd 14-dik Jan. 1792.